

LIETUWISZKASIS

BALSAS.

METAS PIRMAS. Ties laikraštis yra turto LIETUWOS MYLETOJU. REDYTOJAS JONAS SZLUPAS. NAUJAS JORKAS, 30 d. LIEPOS M. 1885 m. No 4.
„LIETUWISZKASIS BALSAS“ ISZEJNA NAUJAME JORKE KETWERGE KOZNA NEDELE. KASZTUOJA ANT METU 2 DORIELU, O AUROPOJE 2½ DOR. ATSKIRAS NUMERIS 8 CENTAJ.
UZ COLI APGARSINIMU ANT METU 10 DORIELU, O WIENA SYKI GARSINANT 20 CENTU UZ KOZNA EJLUKE. ADRESAS REDYSTES: JONAS SZLUPAS, 43 SPRING STREET, NEW YORK.
ENTERED AT THE POST OFFICE AT NEW YORK AS SECOND CLASS MATTER.

GROMATA ISZ PRUSU LIETUWOS.

Szirdingai mylimieje broli Latunai! Jusu atsizsankima pas lietuwininkus wisame swete apturejau pirmu keliu dienu ir nemenkai prasidziugo dwase mano iszgirdusi balša bundanciju isz ilgamziniu apmirimo waiku karzygiskuju proseniu lietuwiszkosios gentes. Dekui augscziausiamjam Wieszpaczij uz jo malone, o jums wisiems nemenkas gyrius priguli, kad bent syki akis prakrapszte ir pasijutote sunais Latu arba Lietuwii, o ne swetimu gawadu padarynemis! Welai, per welai budinatési, — bet tukstanti kartu geriaus welai negu nekados; ir welai pabudia galite wytiesi kitas gentes ir gimines ant kelo pajantimu ir apszwietimo, o jeigu jus patys neistengsite pawyti ju ir sulygti apszwietime, tai pawysite, o ir pralenkti galite jausmuose szirdies, o apszwietime pawys juos jusu waikai, jei tiktai ant to dabosite, kad jie tamsybėje, kaip iki sziol buwote, nepasiliktu. Jus esate ant ziames walnasties, todėl gi ruoskitési, idant nepultu ant jusu galwu ir jusu atminties prakeikimas szeszleji tewelu ir pratewii musu už iszsigimima ir iszsižadėjima sawo praeitines, už panekinima prigimtos kalbos lietuwiszko liezuwio, už paskandinima i amžina užuomarszos pragara atminties sawo garbinguju gimdytoju — sentewiu. Nusidawimu arba deju rasztininkai wisame swete rasztinėdami istorijas sawo geneziu arba wisos žmonystės wieno balsu sako, kad ir didžiausios ir galingiausios gentės argiminės gali pawargti ir nutirpti, bet isznykti ir pragaiszi gali tiktai nekam newertos. Ar gi tai negeras mums pamokslas, kad mės nusikratia swetimus priwilojimus atsimintumėme, jog ir mės turjme sawo atskiria gente, nepriklausancia nei prie Slawu ar lenku, nei prie Germanu arba wokiecziu, kaip jie patys pripazysta, ir kad mės tai zinodami prociawotumėme ne dėl swetimu garbės, bet dėl sawo pacziu lietuwiszkos gentės. Amerikoje budami galite daug dėl tēwynės ir dėl giminiu sawo, kaip ir dėl wisos gentės padaryti, uždedami ten neprigulinti nei in jokia kita gente ir ju abazus, draugyste po kokiu nors wardu, bet mielausei welytina butu, kad tuomi tarpu uždētumėte lietuwiszka literatizska žieda, sanlyda ar draugyste ar kaip nors kitaj pramindami ja, o budami susiwiennyja kaip bitės prie wieno awilo, ar tai Lietuwiszko Ziedo ar Balsu, nors menkame skaitluje isz pradzius, plėsti apszwietima tarp tamsesniuju broliu, minėtinai rasztais pamokinti sawo gentainius senojoje Lietuwoje pasilikusius, nors pasidabodami, kad per asztrei neprietelu neužgauti, o užsiplėnysite saw ir gentei podraug angszta garbe ir dwasiszka nuraminima sanžinės. Jusu apsiėmimas iszkelti Amerikoje sawo lietuwiszka warda wietoje swetimiams slūžyti už pada ryne ir ju garbe didinti, yra pagirtiniausias ant swieto. Todėl gi nepameskite jo, kad jums Diewas žino ka wilokai palokai žadėtu; nepameskite sawo apsiėmimo, kad jums Kuncoz ir Klimeckei su wisais pulkais szwentuju maldininku prastotu arba pragaro mukomis gandytu, nėra taip darydami pasiduotumėte nugalinti netiktai sawo duszias, bet ir sawo wardus ir tēwiszkes podraug skanduolėn prauwimio ir isznykimo smalynėj užuomarszoje! Nesiduokite iszsiwedziot kad ir pats popėzius lieptu pastoti lenkais ar kitokeis, bet popėzius to nedarys nekū budu, jis weikians welytu nutylėti, kad kas ji užklaustu, ar pawelyja lenku ar maskolumi pastoti, nors jam yra wis tiek, ar asi maskolumi ar wokiecziu ar murinu, bile tik butum kataliku ir Szwentpetsykati ki jam atiduotum ir jo urėdininkus szelptum arba ir maitytum. Nemislykite piktai apie mania taip kalbanti, asz asmu katalikas ale krikszezioniszkas, ne taip toli no pirmo-

sios katalikystės atsitolinias, kaip wadinami tarnai Diewmylystės. Asz welyju jums isz gilumo szirdies apszwalygti ir szwenta raszta kaip seno taip ir naujo testamento perbandyti ir pažinti, o potam daboti, ar jusu dusziu ganytojei elgia si pagul raszta szwenta, tai yra: pagal nauja testamentą. Jei nerasite kuningo Amerikoje, rasite ji Lietuwoje be abejojimo, bet pirma reikia storotiesi pastatyti lietuwiszka bažnycia ir sawo piemeniui apmislyti iszlaikyma, kur n'yra tiek lietuwininku, kad butu galima kuninga iszlaikyti, geriaus yra duoti pakaju toms dumoms. Jeigu N. Jorke randasi kokie du tukstanczi lietuwininku, tai butu lengwu pasta yti bažnycieja ir kuninga iszlaikyti, ale ar bus kada wienybė? Skaudus tai klausymas, ir negalima atsiliepti ant jo kaip tik atsidusimu, kad tuomi tarpu ne dar! Ak, bus wienybė ale ale reikia pridėti procios kuniszkos ir dwasiszkos, o kartun ta, kaip sanarei musu gentės igys apszwietima, atsiras ir wienybė. Apszwietimas pats neteis pas jus, jeigu jo ne jieszkosite, netrokszite apturėti. Amerikoje apszwietimas gali tukstanti kartu greicziau igyjamas buti negu Lietuwoje Prusu ar po Maskolumi, nėra ten walnybė yra, ten szwiesybė padarė walnasti, o czionai tamsybė atgabeno newale, padonyste ir werguwe. Ten galite susidėja po skatika drukawodinti sawo kalboj laikraszezius ir kningas, kaip tik kas kam i misli pareina, ten nei szpiegu nei szpiegelu nereikalaujate prisibijoti, ir raszote kaip kam patinka, ir drukawojate litaromis, kokiomis kas norite, ir sznekate taip, kaip jusu protas iszmano, o nekū jus už tai nekludo; o czionai reikia saugotis su ko na žodelu, kad neprietelus neiszgirstu kurio tarnus jusu gimines mantina su ju ponais waldonais: czia uždrausta net melstiesi isz kningu lotyniszkomis, o tuomi pat sentewiu jusu litaromis drukawotu, kurias net pas duris bažnyciezios neprietelei iszplėszia jusu brolams ir seserims! Todėl gi, brolei, gawinkite lietuwiszka dwase Amerikoje, jeigu ja gauszina senojoje tēwynėje, ant ziamės jusu sentewiu, dedu ir pradėdu krawinu prakaitu, aszaromis ir kraujais per ilgus amžius sulaistyto, ir negalite jos prikelti isz numirusiu be weik, tai neduokite ant walnos ziamės apsigaudinėti ir ja iszgaiszinti atgyjanczia. Asz gawinu lietuwiszka dwase pradėdant no kudikystės, tai yra aplink 40 metu jau, ir pats igijau kibirksztele no s. a. gimdytoju, o isz dalies no nepa ystamo keleiwio, bet daugiausei pradėjau drėsei gawinti dwase sawo gentės no 1864 m. atwaziawias in Paryžiu. Ten mania lenkai užrasė kaipo lenka, o asz protestawojau ir sakiau, kad asz ne lenkas, bet lietuwis. Wienas growas prisispjyras manias klausė daugiau negu 20 sykiu, ar asz lenkas, asz atsakiau wis, kad ne lenkas bet lietuwis, ir užklausiau, ar jis lietuwis, man atsakė, kad ne! Taigi ir asz patwirtinau, kad ir asz nekados negalu buti lenku budamas lietuwininku. Asz lenkus gerai pažystu gywen damas tarp ju wisa bewaik sawo amži, o minėtinai dabar no 15 metu gawan pažinti tuos pontus. Zmonės prastiejie, ži noma kaip wisur, menkai ka žino ir supranta, todėl ant ju negalu teiko sak ti, ale tarp ponu retai katras pripazysta mums teisingai musu prowas ir teisybes. Jiems lenku žiamė ir Lietuwa; jiems Lietuwas ziamės n'yra, o ir gentės ne. Negirdėjau nei wiena lenka sakant: „narod litewski“, jiems jau tik „lud litewski“ pasiliko. O „lud“ žinote ka ženklina: tai yra wardas praszioku, kuriuos su panėkinimu isztaria: „lud“, tai musu žodis: wargdienis, wergas, wergutis. O rodosi, kad ir lud isz lietuwiszko žodzio yra nukaltas arba apskabytas, kaip lenkai papratia daryti, tai butu ludnas, ludėti, nuludias ir tt. Asz wisu lenku nekaltinu už iszgnaiszinima lietuwiszkos dwasios ir lietuwystės, nėra patys lietuwininkai yra to kalti, kad dawė gaiszinti, o isz dalies lietuwininkai daugiausei gaiszino, kaip žinote ir szendien dau-

gumas daro. Kaip ant paweikslo Dynewyczius Czikagoje kad rasztinėja priesz mus lietuwininkus denuncijacijas, idant wokieczei kuomi greicziausei iszwarytu isz Prusu. Asz no unijos nesibaidau, ale ta unija turime pirma sutwertu ar tai su Lenkija ar su Maskolija ar su Wokietija, ar su wisomis žiamemis ir gentėmis podraug, bile tik kiekwiena gentė ant sawo ziamės butu pati sawo ponė ir waldonka. Unija Lublino laikau už nebuwusia, ant kurios lenkai taip garsei atsiszaukia, nėra ten lietuwininkai lenkams nenorėjo parsiduoti ir apleidia ta seima iszwažinėjo namon Taip net ir patys lenkai pripazysta; ale jie sako, kad Haraburda su Woina, hetuwiszki rasztininkai, wardan Lietuwas ta unija patwirtinia. Tai tikras melas: perpirkti buwo; o galiausei ar jie buwo lietuwininkai? Kas tai gali žinoti! Prawardės ne labai padabnos i lietuwininku prawardes. Haraburda wisaskamba kaip kokio barbaro tutoriaus ar lenko? Welaus surinkta paraszu po ta unija aplink 100 ir keleta desztimtu, ale daugiausei pirktu už piningus arba titulus ir urėdystes Lietuwoje no menkos dalies iszgamiu ponu lietuwininku ir no senei apsigywenusiu Lietuwoje ponu lenku. Ka patwirtino wargintojei musu gentės arba parsidawia patys lenkams, ne gali to iszkluwusi isz ju nagu musu gentė pageidauti atgal, pagirti ir patwirtinti.

Brolei, klausykite ir tēmykitės, kaip lenkai laikosi jau už ponus musu ziamės. Tegul bus jums priklodu ir szitas straipsnelis, isztrauktas isz mano užraszimu; tas yra isz rasztytas isz „Historia powstania narodu Polskiego w 1861 — 1864 r. przez Agatona Gillera. Paryż, księgarnia Luxemb. b. rgska, rue Tournon 16. 1867 r.“ Nuraszysiu czia jums lenkiszka kaip drukawota: „Odezwa do Litwy i Rusi z dnia 19 [31] Marca 1863. str. 285 — 6... Tam za Niemnem wzniosł się Rząd Polski, on ci daje na własność tę ziemię, na której ty żyłeś i twoji ojcowie, i jak ci obiecał przed laty, czyni cię obywatelom kraju, wolnym, szlachetnym człowiekiem“ ir tt. Ka? argi nebjauriarrogancija, pasiputimas ir melagyste?! Rundas lenkiszkas duoda taw žiamė, ant kurios tu ir tawo tēwai no amžiu gyweno ant locnasties! daro tawia padoriu žmogumi! ir tt. Argi lietuwininkai arba gudai parsidawė lenkams kada su sawo žiamė, kad jiems ta dowanoja kaip sawo ir duoda walnasti kaip sawo wergui? Ne! nekad neparsidawė ir lenku padonu nebuwo, jie patys papleszė žmonėms žiamė ir padonais paczius pawertė. Sunku buwo ikalbėti žmonėms, kad jie dowanoja žiamė, bo žmonės žiamė laikė už sawo locnasti ir sawia už padonus jau maskolaus o ne lenko, ba maskolu caras jausdamas, kas gali atsiktikti, pralenkė lenkus ir žmones no baudziawu iszwalnyjo 1857 m. su pirmuoju ukazu arba paliepimu. Bet ponai laikė žmones, perpirkia urėdininkus, baudziawoj iki 1863 meto arba kwailensius iszmetė isz gaspadorystės, o ta parandawo kitiems, wyzbajoriams ar žydams ir wiensėdžiams. Reikėjo triju ukazu caro, kol pusė ponu paklausė ir žmonis atwalnyjo no baudziawos. Patinau dar senutėlus žmones, kurie atminė, kad ponai didžiunai žmones pardawinėjo kaip galwijos arba antszaniu iszmajnë arba kwortomis prażaidė prakoziriawo.... Kodėl gi ponai lenkai nepripazindami sudraskymo lenku ziamės pripazysta priglaudima lietuwiszkos Suwatku gubernijos prie kuningaiksztystės Warsawos ant kongreso Wienoje 1815 m., kuria tai kuningaiksztyste Napoleonas I bjaurybė sutwėrė? Todėl kad atplėsztas kampas Lietuwas jiems patiko. — Mės galime su lenkais eiti isz wien tiktai tada, kaip jie užsigawia i krutine sakys: musu kaltė, musu labai didė kaltė! ir iszpažins atwirai, kad neteisei elgėsi su lietuwiszka gimine, kaip perstos Lietuwa už sawo lenkiszka žiamė prawardziuoti, o mums sugražins garbe nuplėszta ir newadins „lud litewski“ bet „narod“, nės mės ne

wergais, ne „lud“, ale gente dar esame ir turime sawo garbingiause ant sweto kalba, ne swetima kaip kiti, kaip del paweikslu anglai arba anglonis [anglosaksai] arba ir wisi slawai. Nesa kas tai yra angliszka kalba? yra tai wokiszka sumaisyta su romaniszka ir priemaiszomis parubeziniu! O kas tai yra slawiszkos ir lenkiszka kalba? yra tai perdirbta begyje amziu lietuwiszka kalba, naks daugiaus. Lenkai mokejo per 500 metu puse lietuwiszku zodziu perdirbti, kad juos wos galima iszapazinti ilgai apmisljus. Taip jie perdirbo ir prawardes musu (su musu paciu pritarimu!) ir musu wietu zodziu, kaimu ir kaimelu, kalnu ir kalnelu, upiu ir upelu, azeru ir azerelu ir tt. Turiu ant stalo isztrauktus wardus wietu Suwalku wisos bewcik gubernijos, net dauguma man pazystamu netiktai wardu bet ir wietu, kaimu wiensedziu, upiu ir upelu randu tokius, kuriu kad nezinočiau kaip wadinasi zmoniu burnose ant wietos, neku budu negalēciau atspėti, ka tai zenklina ir kur ta wieta guli ir kokios gentes apgywenta yra. O tuos nuraszus dariau isz didziausios lenkiszkos ziankortės, raszytos kita syk ant 48 didelu arkuszu, o szendien ant 24 ar daugiaus atspaudintu, kuri kasztuoja daug piningu: asz parsisiusdinau isz Paryziaus no W. Mickewyciaus 5 arkuszus ir uzmokėjau uz kozn po 3 frankus ir 75 centimus, taigi po dorieli.

Lenkai Lietuwoje iszprowyjo tikrus iszpustyjimus dwasiszkai. Lenkai sudegino Wilniuje per Jezuitus 14 d. geguziaus 1581 m. wisas senowes gadynes lietuwiszkas kningas ir rankraszezius, tenai turėjo buti ir wisa musu istorija suraszyta; jie po tos unijos 1569 m., taigi per 12 metu dumojo kaip isznaikinti lietuwiszkus paminklus, ir isznaikino, kad lietuwininkai nezinotu neko apie sawo praeitine. Lietuwei jau mokejo raszyti ir sawo senojoje weroj budami, todėl negalimas daigtas, kad jie nebutu suraszia Lietuvos daju istorijos; ji buvo suraszyta, ale lenkai isznaikino ja. Kodėl gi lenkai taip myledami lietuwininkus kas miela meta primena sawo gentei apie iszpjowima musu broli Juodwyziu Pagiriuose, kuriuos jie „Podlasie“ pramanė? Kodėl jie isz to dziaugiasi, kad sanjele beginkluoczniu zmoniu uzpuola iszpjowė iki paskiausiamu priesz rugiapjuti 1265 m.? Iszrinko jie toki czesa, kada Lietuwa netekus sawo garbingo karalaus Mindowes isztrauke Prusams i pagelba su prakeiktaiis kryzokais ir walkatomis wiso swieto besimuszant. Lenku karalus Boleslawas „susziszaunkias wisus lenku ponus netoli Zawikwosto perzwegė... wisai aklinoje ir ilgai abejotinoje musztyneje, per daug adynu, isz wisu pajiegu kowa ejo kardais... isz pat szaknu tapė isznaikintas wardas juodwyziu, o girinei artojei isz dalies isztruko i Lietuwa... Pagireis dabar tas krasztas wadinasi, apgulitas lenkiszkomis naujokynemis. Ta pati meta lietuwininkai ir ziamaiczei buvo isztraukia in Samija Prusams i pagelba. Isz Welawos mesto, kurs guli ant Pręglas kranto“... ir tt. [„Universam nobilitatem Polonam Boleslaus ad arma avocatum sub Zaviestuostem recensuit... coeco omnino, dinque dubio Marte, in multas horas tota vi proelium gladiis agebatur... Universum Iatvingorum nomen excisum, agrestes coloni, pars in proximam Lituaniam diffugerunt... Subsylvania nunc ea regio dicitur: Coloniis Polonicis... Eodem anno Litvani et Samogitae Sambienibus Prussis auxilia tulerunt. E Vellevia oppido, Pragel ripis imminente“...] Turėdamas po ranka „Historiae Litvanae“ Alberto Wijuko Kojalawyciaus atpausta lotyniszkoje kalboje Danske 1650 m. priduriau zodiszka mażuma tos razbajstės apraszymo isz straiptsnio „Iatviezii seu Iazyges Litvanorum socii a Polonis excinduntur“ ant 120 ir tolaus puslapiu. Lenkai kas miela meta pucziasi isz to iszpjowimo kokio 100.000 dusziu be ginklo. Kad galėjo buti 100.000, galinamanti, koks ruimas buvo Pagirin arba kaip szendien wa dinamą Podlasia provincijos, o ta anose gadynese be abejojimo didesnė buvo negu szendien. Ir isz to galime numanyti, kad Juodwyzei iki 8.000 raitelu ir iki 14.000 pėstininku galėjo wainos czese surinkti, kaip sako mums istorija. Gal tuomet kaip lenkai isz nežiniu užpuolė tuos nelaiminguosius ju karewei buvo su lietuweis ir ziamaiczeis isztraukia Prusams i pagelba, kas dabar guli žinoti?! Kraszewskis kita syk budamas dar geru lietuwininku [o kas guli jo dwasios misli atspėti, gal jis ir dabar toks yra, ir mislyju kad taip yra isz tikro] rasze sawo Wytautiniuose musziuose, nēwa isz padawimu Lietuvos semdams ir nēwa isz Wytauto, didžiojo musu karalaus, barnos iszėjuseis zodzeis, kuriuos jis pats i burna jam dejo — budamas kaip rodosi liekana iszpjantuju juodwyziu zitaipo rasze: „Duokit karuna! Lietuwa, mirsiu be karunos! Numirsiu ir Lenkijai paliksiu tēwonyste, Lietuwa padonka! Asz norėjau ja turėti pone! Asz norėjau ja matyti no mariu iki mariu didele, walna, neprigulinczia, twirta! Ant triju dienu, tiktai ant adynos duokite karuna Lietuvos! No smerteino patalo kelsiuosi ir eisiu ir stulpus ikalsiu, kur jos rubezei; muru apsitwersiu no jusu Lenkijos. Prie lietuwiszko ancizio Lenkija yra dielė, ka isz jos krauja iszsiurbia, wera ir kalba ir tēwu budus, wiska iszsiurbė ir iszeziulpo iki paskutinio laszo. Nėks nepasiliko, tiktai szeszėlis iszbylszkias be sylu ir gywasties, kokiu asz szendien asmu! Ateis mirimas ilgas, sunkus, ir downai szauks smerti. Turės gywenti suriszta, suronyta, apalpusi, sumindziota!“ — Taip rasze tas garbużis: argi galimas daigtas, kad jaunystės ug-

nis iszgesusi butu? Ne!... Tas apraszymas lenku pasielgimo su Lietuwa gana yra smarkus ale ir teisingas. neko neužtylėta. Ale už tai lenkai baisei ji kita syki kirto ir tu knygu jo nenorėjo pirkti. Kad lietuwininkai butu iszpirkia „Wytol-rauda“, tai iszguldytojas ir Wytautinius muszius buta atspaudinias. Kas galėdami skaitykite „Wytautinias Kowas“ nors lenkiszkoje kalboj ir rasite jas stebuklingai grazias ir lietuwiszka dwase guwinancias. Galēciau jums dangybe papasakoti isz lenkiszku knygu, kur patys lenkai pripazysta, kad Lietuwa pradėjo waitoti lenkams i Lietuwa atsibaszciaus. Galas bus.

UŽ GERA PIKTAS UŽMOKESTIS.

Wiena karta žmogus ejo pirkti kasžin kokių daigtu i mēsta, bet ji nelajmė patraukė ejt per miszkus ar krumus, tat žmogelis mislyjo bene bus areziaus, bet jis užėjo ant gulinczio siaubuno arba smako, kuris buvo užslogintas su didele kalade. Tada siaubunas suszuko: žmogeli, buk geru prieteliu, nurisk szita kalade no manas. Zmogus nesuprasdamas nēko apie užmokesti nuėjo ir nurito kalade no siaubuno; tada siaubunas atsikėlas sakė i žmogui: žmogau, asz tawia prarysiu. Bėdnas žmogelis nusigandias sakė: siaubune, ar gi taj taj? kad asz tawia iszgelbėjau no myrio, tu man žadi padaryti myri. Tada siaubunas tarė jam: už gera tenka piktas užmokestis. Zmogus wėl tarė i siaubuna: eikiame tola, gal rasme koki prowinka, kurs padarys mums prowa. Szit ir susitinka pasenusi arkli. Zmogus suszuko: arklėli, ar negalėtum mums padaryti prowa. Arklys atsiliepė: kokia gi judu prowa turite? Zmogus apsakias jam wiska paklausė: ar gi gali but už gera piktas užmokestis? Tajp yra tejsybe, atsiliepė arklys: už gera piktas atsिमoka; arklys tada pasakė sawo atsitikima: asz pats buwau pas ukininka, kolek jaunus ir drutas buwau, bet ant senatwės, kada pradėjau neb'instengi i junga stoti, tada ukininkas iszarwė mania isz sawo kiemo; už gera teko piktas užmokestis; už taj smake praryk žmogui. Bet žmogus tarė i smaka: eikiame tolaus. Czia beejnant sutinka lape: žinoma kajp lapė mejlej wuodega wywodama apie žmogui szokinėdama tarė i žmogui: o kur gi ke-lauji žmoguli? Bet žmogus žiurėdamas mejlomis akimis int lape prižadėjo lapej wiszta kasdien, kad tik padarytu gera prowa. Lapė szejz zodzejs pasakė: asz negalu padaryti pro-wos, pakol nepamatysiu p'imo atsitikimo. Tada wisi trys nuėjo i ta wieta, kur siaubunas buvo užslogintas su kalade; tada lape sakė i siaubuna: tu siaubune gulk ant žiamės; o žmoguj liepė užristi ta kalade. Tada tarė i žmogui: tu ejk na mon, kur buwaj, o tu saubune gulk, kur gulėjai. Tada lapė lankė žmogaus namus kasdien dėl atsiemimo prižadėtos wisztos; žmogus isz pradžios dawė wiszta kas diena, o tola tik pradienūj: o kada žmogus pabajgė wisas wisztas, ka turėjo, ir jau rejkėjo ejt ir nupirkt dėl lapės wiszta, tada tarė wienas sau: nagi ar asz tawiaszersiu per wisa sawo amziu? Wiena diena paēmė szowykle, pupt ir nuszowė sawo geradari lape, kuri iszgelbėjo ji no myrio. Wisados už gera piktas tenka užmokestis. Bet tada žmogus susiprato negeraj padarias, nēs siaubunas iszskapauojas isz po tos kaladės, pribuvo i žmogaus namus, prarijo žmogui, jo paczia ir wajkus tardamas: už gera piktas užmokestis.

Tajp ir su mumis atsitinka, nors mēs ir geriau darėme dėl tu prazgubusiu lenku, bet jie wisados mums pikto welyjo ir norėjo mus paskandinti tajp kajp tas siaubunas prarijo žmogui; tajgi brolej lietuwininkaj turime apsisangoti no tokiu nelajniu. — Mielas broli lietuwininke, kuris girdi szita musu pulkeli ir musu Lietuwos motynos ta mokslinga ir szwies Lietuwiszkaji Balsa argi tas nesuminksztina tawo szirdi užszalusia kajp kad nebutum užaugintas musu Lietuwos motynos ir nebuwias sunumi? Atsižiurėk ant broliu lietuwininku, kurie troszkauja padaryti tikra ir druta wienybe tarp sawias; ka gi tau gelbės, kad tu susidėsi su amerikonnais ar ajriszejz, wokiezejz ar tajz lenkajz, kurie nori musu sena tēwyne ir musu broļus prapulditi kajpo tas siaubunas kad prarijo žmogui, jo paczia ir wajkus; bet szedien dar turime czeso storawotiesi ir pasimaczyti wienas kitam kajpo brolej ir szauktiesi i ta Lietuwiszkaji Balsa, kuris wienkart mus wisus suszauks isz wisu szadu i wiena draugyste. Atwerkim sawo szirdis užszalusias! — Paswejkinu broļus lietuwininkus, kurie priguli prie tos draugystės Antanas Balsys.

NUKRITUSIOS ŽWAIGŽDES.

II.

Jeigu jau isz tiesu meteoraj krinta isz dangaus, taj prie kokių gi gumulu dangaus jie priguli? koks yra ju likimas? kur jie lajkosi pirma ne kad mēs juos imame matyti? Apskritaj sakant: kokia jie wieta inima musu pažintyje wisatos? Czia klausinėti ara lengwus dajgtas. Prilyginant mažas didumas tu dangiszku gumulu duodasi mums regėti, kada jie palyti tolimiausias ribas musu žiamiszkojo oro ir grejtaj lėkdamas per ji ikajsta. Tuomet jie stajgu prazimba ir iwejkiami didelos szilumos jie gali iszlakstyti su didelu trucks-

mu i daug skelaudziu, kuriu nekuriuos nupuola ir ant žiamės pawirszio. Toks stajgus žybtėrijimas musu ore primena nusidriekiancias žwajgzdes, kuriu apsierejszkimas iszsiguldo tokiu pat kėlu. Tajgi tie ugnaskritulej galėtu nēkuomi kitu buti kajp tik nusilejdžiancias labaj stambios žwajgzdės, ir n'yra ko abejoti, kad meteoras, jeigu stebėsesi in ji isz gantino toľumo, nusirodys kajp koki nusilejdžianti žwajgzdė. Tyrinėtojas Skiaparelli, kurs sawo „astronomiszkoje teori-joje apie nusidriekiancias žwajgzdes“ tame klansyme dawė akywus isztyrimus, sznekėdamas apie nusirodanti pawejdum tarp nusilejdžianciuz žwajgzdziu ir ugnaskritulu prime-na garsuji Pultusko meteoru, nupuolusi žiamėn 30 d. sawio 1868 m. „Kuomet gywentoje arti mēsto, tajp raszo iszmanus rėdytojas žwajgzdziurowės Milano mēste Italijoje, buwo apszaudomi keļeis tukstanczejz akmenu, tas pats meteoras Breslawos mēste buwo matytas lyg kad jis butu lydžiamas labaj grazios ugninės marės, nors garso nej jokio girdėti ne buwo galima. Ragendorfe Wingrijoje jis buwo regėtas kajp nepaprastas ajszkej szwiesus meteoras, kurs arti apregės 2 ar 3syk szwiesiau žibėjo ne kad Auszrinė. Daugiose wietose pradžia meteoru nusirodė wisaj kajp kad nusilejdžianti žwajgzdė. Yra galima tikėti, kad dar tolesniose wietose tas meteoras Pultusko bus turėjas iszžiura paprastos nusilej-nusilejdžianciuz žwajgzdės ir dėl to nebus užsztraukias akywuma pastebėtoju“.

Kajp esybiszka skirtuma tarp meteoru ir nusilejdžianciuz žwajgzdziu tankej sako esant taj, kad tik meteoraj bet ne nusilejdžianciuz žwajgzdės gali nupulti žiamėn. Pawieni atsitikimaj ir czia neprisitajkina. Tajp sawo lajku tapė prof. Snesuj no wieno matowo pranzszta, kad wakare 31 d. szienapjutes mēnesio 1859 m. priesz bażnyczia Montprejse Sztyrijoje nupuolė nusilejdžianti žwajgzdė ir ant žiamės padarė juoda pėtme didumu sidabrinio dorėlo. Santrupos dar kelas sekundas buwo iraudusios, „tajp kad mēsezionis Pr. Rumsza norėdamas wiena paknebinėti nusidegino skaudžej pirszta, už taj ir mēs jau nebesiryzome knebenti“.

Pagal taj rodosi, kad n'yra galima prawesti ajszkia riba tarp nusilejdžianciuz žwajgzdziu ir meteoru, ir kartajz wienas nuotikis gali buti priimtas už kita. Apie nusilejdžianciuz žwajgzdes sakau, kad jos yra sukrautinės dalys, palajkaj nuokritos no žwajgzdziu su szlnota, prie ko mēs turime priskajtyti ir meteorus. Bet kajp žwajgzdės su szlnota szlajstosi wisose dangaus erdmēsė, tajp kad tik mažmena ju gali prisirokuoti i r'e musu pasaulo, o daugumas ju parejja isz tamsios nežinomos gilumos wisatos, tajp pat yra pastebėta ir apie meteorus, kad yra pas mūs atswardžiami isz pakraszcziu kitu žwajgzdziu. Yra galima parodyti, kad jie su pirmapradiniu grejtmu, kuri gali turėti netik no pritrauktinės pajiegos saulės, isibrauna i platumu musu pasaulo, kitajp sa kant: meteoraj dangiausej turi „hyperboliszka grejtmu“.

Anie raudonaj karszti akmenaj, teorytaj, kurie kajp kada nukrinta žiamėn pawyżdyje ugnies skritulu, yra mėgintine medega dėl anu žwajgzdziu, apie kurias mums jau szwieczianti kalba wisatos buwo pranzszusi, kad jos yra padarytos isz žiamės, kajp ir ta žwajgzdė ant kurios mēs gywename. Bet tie laudikaj atsibasto pas mus su didelu trenksmu, iszgardina žmones ir pakela daug sznekesu apie sawia, kajp ir yra suprantama, jog toks dangiszkas aplėnkytojas perkelawias kelis bilijonus mylu nenori pas mas paslapti apsiszoti. Gal garsiausias isz tokiu akmenu yra Ensishejme Elzase; ten jis yra bażnyczioje padėtas ir prie jo yra atmintinė lenta su wokiszku paraszu, kajp tas stebuklas atsitiko. Metuose 1492 seredoje priesz pat Martyndieni 7 d. lapkriczio isztiko nawatnas stebuklingas zenklas, nēs tarp 11 ir 12 adynos per pietus parėjo smarkus griausmas ir ilgas trucksmas, kuri buwo galima toli girdėti, ir nupuolė akmuo netoli no Ensishejma, kurs swērė 260 swaru, ir kitur trucks-mas buwo didesnis ne kad czia. Otolaus yra pasakya: „kad czia buwo ciosorius Maksimilijonas, jis liepė ta nesenej nukritusi akmeni neszti i pili ir kad jis jau ten buwo, ciosorius su juomi ilgaj luoszė... Wienok jis pasiēmė 2 szmotelus no jo: wiena pasilajkė jis pats, o kita nusiuntė ercikuj Austrijos Zygmantuj“.

Lietuwoje Gruzdziu parapijoje pagal wieszekli waziuojant i Szaulus yra kajmas Łuponej wardu, kurio widuryje randame augszta ir dideli pilkalni. Pawieszkelėje priwaziuojant Łuponius dribso ant žiamės milžiniszkas akmuo, apie kuri žmonės szendien tebeapasakoya, kad kitakart, kada iszwejsiant stabmeldyste ant pilkalnio krikszczionys pastatė kryziu, welnia taj labaj, gird pykino ir jis stowėdamas pas Zagarės mēsteli i 5 myles toľumo no Łuponiu norėjas nudauži kryziu; už taj jis sugrėbias akmeni ir swiedias; akmuo butu patajkias i kryziu, jeigu butu prilėkias; o nedatu truko. Regimaj kad ir tas akmuo yra isz oro parėjas; isz to gi pasidarė pasaka pasilikusioji zmoniu burnoje.

Naujausiamė lajke daugiausej sznekama buwo apie meteoru pas Bresza, kurs 16 d. wasario 1883 m. tik 100 metų no žiamės suplyszo. Nukrisdamas jis padarė žiamės drebma, kuri galima bupo jausti labaj toli; stulpaj telegrapu mē swyrnoti ir tangu stiklaj tarszkėti. Priesz pat nukrima girdėjosi trenksmas kajp kad bėgant weztuwuj geleżkelo. Akmuo swarumu mażiausej kėlu centneriu insimus i žiamė ant wieno mētro.

Bet newisuomet žmonės, matantieji tokius stebuklin-

nuotikius, pasigelbtis išsigandimu. Yra pasakojama apie meteorą, kurs 823 m. Saksuos nupuđamas žiamėn uždegę 35 kajmus. 8 d. rugsejo 1511 metuose Krėmos mēste stajgn nukrito dangiaus negu tukstantis akmenu, kuriu nekurię buvo sunkesni negu po centneri ir ismuszo awis, paukszczius ir žuwis, o ir wiena zokoninka. Metuose 1660 Milano mēste wiena pranciszkona myriop užmuszo wienas mažas akmuo, kurs isz dangaus nupuolę i klostoriu Santa Maria della Pace.

Skaitytojū tokiu budu jau bus ajszkiaus mažuma supradi ir ana ugni kritusia ant Sodomos ir Gomoros, kajp pasukos žydu sako.

Bet jau gana yra parolu tam, jog žwajgzdės n'yra tajj wisaj nepasiekiamas, kajp kal taria musu dajnej: nės nōis atskalėlės ju apsilanko pas mus, palajkaj ikurtu ir wēl isznajkintu pasaulu, anie akminaj, i kuriuos ganta gali wiszarasyti, ka ji nori musu aprejszti apie anuos twarus. J. patuolajk mus berots aprejszkę tik taj, kad wisi dangaus gumulaj yra padaryti isz tokias pat žiamės, prie kurios yra musu kunaj priakinti. Isz dangaus neparęjo nej wienas gajwalas kokio musu kemikaj nebutu ralia medęgoje, isz kurios yra sutajsyta musu žiamė. O dr. Hanas jirm kel. metu iszlawę k inga su wajzłajs ir noręjo iszrodyti, kad ant tu dangiszku akmenu yra randamos žymės palajku gywnu, kokie randasi ant kitu žiaminiu žwajgzdžiu, ir pawj džiū tiems, kokius mēs iszkasame isz senowiszkų akmenu musu žiaminēs lūpenos ir kokie gyweno karsztoj maręje, kuri žiloje senowėje turęjo žiamė apsiatusi. Kewalinus palajkus srajiniu wejstu, kurios pirm daug daug mi įjonu metu gyweno ant musu žiamės, akmuo iszłajkę ir paaužino: kodėl ginagalėtu no kitu žiamin, kurios dar gal amapupaukszcziu kelo prażydo ir wēl sunyko, parejti pas mus kokie istabus paminklinej ženklaj? Bet jeju mēs pripažinsime, jog anos neiszkikimos žymės ant meteorinū akmenu priguli gywunčiams, taj mēs pagal teorią Darwyno no t. žilos senowės twarinū, kurie ant žiamės buvo per u wisaj paelej gywunčiu iki pat žmoguj, turime tolaus numinti, kad ir ant anu dabar pragajszusiu žwajgzdžiu galejo gywenti iszmanus, mislyjanti gywnaj, ir ar butu dywaj, jeju kuomet isz dangaus susilauktumėme koki nors raszta ar nuszkaptuota pawejksla žmoniu gywenusiu ant kitu žiaminiu žwajgzdžiu! — Wiskas, wiskas, žiamė su sawo gywejs, jau gal kur nors yra buwusi. Neko n'yra naujo wisatoje.

Pagal M. W. Meyeri paraszę J. K.

IR MES KRUTAME.

Kajp Auropoje Lietuwa priēmō paskiausej krikščioniszka tikėjima, Lietuwa paskiau ne kad kitos giminės emē rupintiesi ir a ie mokslus. Lietuwa ilgus ilgus amžius buvo užnudusi per priespudi swetingencziu. Lenkaj no lietuwininku atėmē tartus, walnybe ir no mokslo lietuwininkus atitolino. Maskolus sawo barbariszku budu ir szendien najkina musu tauta, nēs lietuwininkas pasilikdamas lietuwininku Lietuwoje negauna urėdo, mokslo, nej tiningu; wisur wiskas yra maskolinama ir newalēs žabanguose ļajkoma. Tik Wokietijoje Lietuwa mažuma gali walniaus atsikwėpti. Tokiam taj podėjime argi dywaj yra, kad Lietuwa snaudė ir snaudė bewejk iki sziuolajk; o wienok paręjo ir snauduluj galas: Lietuwa kelasi.

Musu giminės latwej turi tuos paczius neprietelus kajp ir mēs lietuwininkaj. Ju gentės neprietelej insitajse Rygoje draugyste, kurios galwa yra pastoras Bylenszteinjas, ir tarami, kad latwej iszmirs prislęgti wokiecziu ir maskolu, renka 'liekanas' latwiszkos kalbos, budo, senowystės dajgtus ir tt. Toks marinas latwiu per swetingenczius sujudino i darba paczius latwius, ir kelis metus atgal latwej insitajsia latwiszka apszwietimo draugyste szendien drasej stoja priesz marintojus ir najkintojus sawo gentės, ir tikiamėsi, kad parejs ļajkas, kada latwej sawo nelabus prieszininkus bus wisaj sumynia ir numalszina.

Ir musu brolamus Prusuose nekitajp ejnasi. Tilžeje wokieczej 1879 m. insitajis draugyste, wardu, lit. lit. Verein in Tilsit t. e., Liet. rasztu draugystė 'Tilžeje' ir begėdiszkaj juokiasi isz lietuwiszkos tautos, kad ji wejkej isznyksiantu užlejsdama wokieczius i sawo wieta. Ir Prusuose lietuwestė susikusztino, ir ten jau no 1882 m. buvo užmanyta lietuwiszka draugystė dėl platinimo tarp brolu apszwietimo, bet tik szia meta toki draugystė insigyweno, ir šia wisi jau pažystame po wardu, 'Byrutės draugystė'. Diewē jaj padėk!

Kajp Lietuwa, 'Byrutės draugystė', ir kitos gentės turi maž-daug tokias pat apszwietimo draugystes. Lenkaj, cze-kaj, serbaj, lūžėnaj ir tt. szendien wisi sustoja i draugystes po wisokejs wardajs dirba dėl apszwietimo sawo gentės.

Amerikoje yra mažuma kitoniszka. Czia žmonės prislęgti kruwinu darbu dėl duonos kasnio pirmiausej emē rupintiesi apie pasigelbėjima bėdos czėse; czia tajgi randame tarp kitu giminiu draugystes dėl iszłajkymo geru algu darbininkams ju wajnoje su piningejs, o tarp lietuwininku lab-darybos draugystes, neszojanczias wardus „draugysziu broliszkos pagelbos“. Czia apszwietimas pasiliko paszalyje ļaukdamas, iki atsiras ir dėl jo jau iszarta dirwa. Ir mēs

lietuwininkaj esame tame dajgte wieni tarp pirmuju. Lenkaj rupinasi tik apie pasiputima, pasirodyma, pasigyrima; jie trenksma wisurkela, bet nėko gero neturi. Ju Krakusaj. Strėlcezej ir kajp ten anie wisi labi ar nēlabi wadintuosi, — kiek turi wertybės? Taj yra, garsus warpas, kurs garsus yra tik dėlto, kad widuryje tuszczias. Dar turi lenkaj ir 'Zjednoczenie Polakow w Ameryce', kuri iszlejdžia ir ļajkraszti 'Zgoda'; negelbtai taj nėko: lenkaj kajp buwia tajp ir yra nesutikime, bjauroj: si arsziausej ļajkraszczionose [ir ponas Twarowskis yra ju augintiniu], o už taj ir 'Zjednoczenie Polakow', nors nori atgajwinti. Le ikija no marės iki marej parpušs ant ledo dėlto, kad ji ta atgajwinima nori pasiekti ginklu, kraujo praliejimu, o ne apszwietimu žmoniu ir keli kulturos. Szendien keli tukstanczej ir keli szimtaj tukstancziū žalnėriu nei tiek neistengia, kiek keli szimtaj mokintu ir apszwiestu žmoniu. Jeju žmonystė nori ke kultu-riszko pasiekti, taj gali tik keli apszwietimo, o ne priespu-łzio. Apszwėimas tik instengs nukratyti junga ar taj polytikiszka ar taj draugijiszka namsiszka.

Mēs lietuwininkaj ant to taj ku tu iszko kelo ir stowime. Mēs pirma turime wienas kita pažinti, turime isziurėti i gywenima sawo brolu, tevu ir sentėwiu, turime insigilinti i gywenima žmonystės, o priez tam yra rejkalas dū žiausias pasijautoti gantos paslapyse, supradi istatus wisatos, — ir tajp persitajsia dwasiszka kad pasigerinsime wdami supradi ir naudoti saw prigulinczias tiesas o pildydami sawo parejgas, galime tikėtiesi, jog tuomet ir ant Lietuwos Dangus susimis, ir per apszwietima Lietuwa igys walnybe ir lietuwiszkaj tauta turēs ļajminga dwasiszka ir medegiszka gywenima.

Kajp matome czia priesz sawia turime darbu dangybes; wisi musu dwasiszki ļaukaj yra nearti, klakso dirwonajs; bet nenusiminkiamė! Jeju kožnas pridēs nors akmenėli prie wisu tajsomu ar statomu namu, taj grejtaj ir nesijuntat bus rejkalingas matarjolas tam tikroje wietoje ir tada rejks tik keli žmoniu pajiegu dėl sutajkinimo to matarjolo pagal paduotajj parčėka. Už taj sakau dar syki: mēs darbo nesibijokiamė, ir stokiamė kožnas už wisus ir wisi už kožna ir i ta, 'Lietuwiszkojo Balso draugystė', kurios instataj tapė patwirtinti 25 d. szito mėnesio, jeju istos pirmuose metuose nors 500 žmoniu, jau draugystė stowēs druta ir nej kokios andros jos neinstengs iszardyti. Kajp aržnolys stowi drutas žiamėje tik per taj, kad jis turi daug szaknu 'iszskerėjusiu, tajp ir 'Liet. Balso draugystė' bus milžiniszka stipri, jeju wisuose kampuose atsiras lietuwininkaj, kurie ejs jaj ir žodžiū ir piningu ir darbu i pagelba. Szendien dar daugumas nesupranta swarbumo mokslo; nemažaj wēl musu brolu mo-kancziū pasnekėti angliszka, wokiszka, lenkiszka — ir taj jau nežiurint ar geraj ar blogaj tas kalbas permano — jau statosi didelej mokintajs, nesimatydami, jog yra dwasiszka apszwietime tajp tausius kajp czebato aušas. Ne daug kalbu mokėjimas, bet supratimas gantos, draugijos ir žmogaus dwasizkos bej doriszkos esybės ir pawadinimo daro žmogū iszkilmingu tikraj apszwiestu. Tajgi ir tie, kurie szendieu mislyja, jog 'Liet. Balso draugystė' yra nerejkalinga, wejkej patys pamatys, kajp jie klajdingaj buvo mislyja. Dabar tik wisi i dajgta! J. Szl.

INSTATAJ, LIETUWISZKOJO BALSO DRAUGYSTES.

A. Jieszkyns. § 1. Draugystės jieszkyns yra gajwinti lietuweste, platinti apszwietima ir mokslus lietuwiszkoje kalboje. § 2. Sawo jieszkini draugyste atsieks: a) iszlejsdama ļajkraszti 'Lietuwiszka balša', b) iszłuodama nandin-gas moksliškas kningas prigimtoje kalboje, c) itajsydama lietuwiszka kningyne ir senowystės dajgtu rinklawe, d) atlikdama skajtymus draugystės suejgose ir e) itajsydama pagal istangū lietuwiszkas mokslawietes.

B. Sanarej. § 3. Draugystės sanarejs gali buti wyriszkej ir moteriszkes. § 4. Sanarej skirstosi i mokėtojus ir pagarbės sanarius. § 5. Sanarejs mokėtojejs yra iduodantieji po 2 dor. ant metu. § 6. Pagarbės sanarejs yra po 10 dor. ar dangiaus ant metu užmokantieji arba draugystės wyriausy-bės balsu wienybėje pagal ju nuopelnus dėl lietuwininku gero paskirtieji. Pasarys. Rejkale draugystės wyriausybe turi wale rinkti nepaprasta mokesti mažiausei 25 centus. § 7. Norintysis draugystės sanariu pastoti tesikrejpia prie tej ko isz wyriausybes. Jo priēmima patwirtina draugystės wyriausybe ant areziausios suejgos. § 8. Wisi sanarej turi lygias tiesas: gali pributi i draugystės suejgas, gali sawo balša atiduoti prie skyrimu, gali buti i wyriausybe iszrenkiami (iszskyrus § 33). § 9. Kiekwienas sanaris gauna draugystės piningajs spastu rasztu po wienas kningas. § 10. Kiekwienas sanaris turi jam pripuolantiji užmokesti buwyje pirmuju triju mėnesiu atlikti; už pusmeti, kuriame istoja, turi buti užmokama. Neužmokantieje isz draugystės iszmetami. § 11. Kiekwienas sanaris isz draugystės iszstoti norėdamas turi taj rasztu draugystės wyriausybej praneszti; piningaj už bėganczius metus turi buti užmokami.

C. Susirinkimaj. § 12. Per metus wiena karta wisatinis

susirinkimas yra kelamas, ir taj po Nauju Metu tą nedėdieni; tik prieduolyje yra galima sukwesti wisatini susirinkima kada norint. § 13. Sanariu susiejimaj atliekami per mėnesi wiena karta. § 14. Wyriausybes susiejimaj yra pagal rejkala sutariami. § 15. Susirinkimu ir susiejimu wieta yra wyriausybes paskiriama. § 16. Ant wisatinio susirinkimo draugystė a) iszirenka wyriausybe, b) perkato metini darba pernykszczios wyriausybes, c) peržiuri padėli draugystės turtu ir lobio, d) atlieka žingius rejkalings draugystės gywenime. § 17. Draugystės wyriausybe atlieka ant sawo susiejimu jaj priklausancziuosius rejkalus. § 18. Pakwietimaj i draugystės suejgas nusiduoda per 'Liet. Balša'

D. Wyriausybe. § 19. Draugystės wyriausybe susideda isz perdėtinio, rasztininko, sekretoriaus finansu, kasierio, knygininko, rėdytojo, Liet. Balso ir wietininko perdėtinio. § 20. Perdėtinis yra wadown draugystės, jis žiuri susirinkimuose kad butu rėdas; jis ļajko ant wisatinio susirinkimo metini praneszima. Nėsant perdėtinio jo wieta inima wietininkas. § 21. Rasztininkas atlieka rejkalings draugystės rasymus; jis waldo ir draugystės peczwiete. Sekretorius finansu priima mokeszczius ir itraukia wardus mokėtoju i tam tikras kningas. Jis weda piningu rokunda. Du per paskutinyji susirinkima pirm metinio susiejimo iszrinkti peržiurėtoje perkrato kasierio ir sekretoriaus finansu westaji rokunda. § 23. Kasieris priima piningus no sekretoriaus finansu ir waldo draugystės skryne; perwirszis per 50 dorėlu pasideda i banka. § 24. Knygininkas turi sawo užziurėjime draugystės kningyne ir jos rinklawe. § 25. Rėdytojas 'Lietuwiszkojo Balso' rupinasi apie pałogu iszdawima jam pawesto ļajkraszčio ir kningu.

E. Draugystės piningaj. § 26. Draugystės piningaj susideda a) isz mokeszcziu, b) isz rasztu pardawimo ir c) isz ipatiszku dowanu. § 27. Piningaj sunaudojami ļajkraszčio ir kning spaudaj ir itajsymuj kningynēs, senowystės dajgtu rinklawos ir mskslawiecziu, pagal sutarima draugystės wyriausybes.

Kiti instataj. § 28. Kožnas sanaris ima ant sawias parejga didinti pagal iszgae lietuwiszka wienybe per traukima brolu draugyste. § 29. Suejgu sutarimams ir n'atėjusiejie sanarej pritaria. § 30. Wisi sutarimaj nusiduoda pagal dauguma balsu kajp sanariu esancziū susirinkime tajp ir wyriausybes (iszimant §§ 6 ir 32). § 31. Draugystės peczwietė turi ant sawo kelmo iszgrožinta raiteli su parasztu draugystės wardo ir metu jos insigywenimo. § 32. Instataj be pritarimo 2/3 draugystės sanariu negali buti atmajnyti. § 33. Nej swetingentis nej iszgnams lietuwininkas negali buti iszrinktas i draugystės wyriausybe.

Perdėtinis W. Matulewyczius, 59 S. 2nd st. Brooklyn E. D. Wiet. perdēt. J. Paplauckas, 24 Spring str. New York. Rasztininkas K. Anckajtis, 199 Hester str. New York. Kasieris Juozas Wajsznys, 44 Gouvernor str. N. Y. Sekr. fin., knygininkas ir rėdytojas 'Liet. B.' J. Szlupas.

Gromata isz Excelsior, 27 d. liepos 85.

Norint asz nelajkau Twarowskio dwokstancziū lenkiszku duku rasztpalajki 'Unijos', wienok no kito brolo gawias 24 numeri perskajcziau ji, kuris po newale priverczia mania nors kėluose žodžiuose atsiliepti i brolus lietuwininkus, tikėdamas drucezej, kad kožnas lietuwininkas turintis swejka prota grejtaj pažins, prie ko Twarowskis stengiasi lietuwininkus su sawo kelejs sėbrajs pripajnoti. Nedywaj, kad žmogus skęstantis griebiasi ir už asztrios britwos, tajp ir Twarowskis jieszko szendien apginklo iszgaminuose, jeju tik koks jam koki apjuokimo rasztpalajki pristato, taj jis su didele ukwata džiaugdamas talpina ir dar isz to nesigėdi i z-traukti koki pamoksla dėl sawo wėrnaju klausytoju. Łabaj matyti lenkininkas Twarowskis nusidžiugo užlajmėjas gromata no wieno naujalenkio isz Cleveland, kokio Juozo Maszoto, kuri pasłuzijo jam už ewangėlija ant isztraukimo ir iszguldyimo ilgoko pamokslo. Maszotas 24 No nusgurdusios Unijos iszlındo kajp ir anas Pilypas isz kanapiu garsindamas drasej sawo žiamuma nupuolime proto. Tas naujalenkis tajp toli pasislinko no szwiesos ir lietuwestės, kad jau ir sawo iszgnaymo duszios jieszko ir atranda tik lenkybėje. Už taj, brolej lietuwininkaj, galitė jam taj nepaskajtyti už błoga, nēs gal buti didžiame karsztyje klajodamas raszė ta sawo gromata, o aplejduš tiems karszcziams pats nusijuoks isz sawo to raszto, kuri tajp neprotinaj apdirbo. Bėda tau Maszotaj, kad dawejsi jaunuose metuose iszczilpti lietuwiszkus sywus lenkams! błogaj su tawimi, kad negali atsi-skirti no lenku, prie kuriu tajp sztywaj esi prisiriszias. Dajgi tawias klausiu Maszotaj, kokio gi Lietuwoje esi užgimias jeju nej wienos seminarijos lietuwininkaj neturi? Brolau, au czia nusprudaj no paskutiniuos pakopos žinlu, kokias ci-wilizuotas swietas wartoja; kad butum gimias ir užaugias užpezkyje, bet butum iszgirdias nors no mamutės sawo pasakojant apie lietuwiszkas seminarijas; pawargias žmogėli!

Twarowskis tajp gi tur buti ne per toli no ano su protu, kad talpindamas anojo gromata neatsiminė nors artimu wietu, kur lietuwiszkos seminarijos no senu czėsu randasi. Sej-

naj ne per toli nojo gintinēs; Warnej tolaus, ale jau gera wafanda kajp seminarija isz ten yra perkelta i Kauna; tejsybe Wilnius jau per toli jojo protuj pasiekti. Czia per daug del jo. Nerejkalaui czia placiaiu raszyti apie lenkiszkas baznycias ir ju kuningus, bet rej kale tolimesniam raszte iszguldysiu pusprocziams naujalenkiam, kajp lenkiszkos baznycios su sawo kuningelejs weda lietuwinkus nepasergimaj lietuwinkus i pragara; bene ir czia bus nuplēsizimas szlowēs pagal naujalenkiu iszminti? P.

Pasarga. Ka Maszotas tarēsi isztajsysis raszydamas in Unija priesz lietuwyste, nežinau; jis regimaj nori dwiem ponam tarnauti: nēs i mania gramatas raszydamas nesyki apskatinējo, kiek jis pats kentējo ir szendien kenczia no lenku. O kas atsiejna Twarowskio, taj man rodosi, kad jau ginczas su juomi neb'yra rejkalingas; jis isz pagiežos bjaurej sutepe lietuwiszka pradini rasztiszka darba; nekur kitose kalbose tokiu bjaurybiu nebuwu skajttias kajp anuose Unijos No 15-24. Uz taj isz wisur lietuwinkaj atsimitē no Unijos. Tajgi yra galima trankej wisam swētuj pasakyti, jog Amerikoje tikraj lietuwiszkeji dwasē netik pabudo, bet jau ir turi spratima apie sawo rejkaus ir pawadinima. Garbē Diewuj, kad taj swarbus darbas per tajp trumpa czēsa tapē padarytas. Lietuwa jau pasikēlē, ir tegul jaj Diewas duoda pajiegu ant augsztybēs tikrojo apszwietimo amžinaj pasilikti. J. S.

Gromata isz Philadelphios, 27 liepos 85.

Szendien mus brolej gywenanti Philadelphijoje padarē gera roda, daugiau nēko nenori kajp tikraj tikros lietuwiszkos wienybēs, netik Naujame Jorke, bet ir wisoj Amerikoja. Czia rasite kelu wardus, kurie ant to pasiraszo, o nej wienas anej žiaunesnis anej augsztesnis, tik daro wiena storawone kajp tikri sunus Lietuwos apie baznycia lietuwiszka nekam nesirupinant, kur ji turi buti. jejb tikraj butu nors wiena wisoj Amerikoje, ir wisi žada pamaczyti, kiek gali kieno sylos, tajp susirinkias mus Mažas pulkēlis padarēme roda pirmiausej sudēti po 1 dorēli, o paskuj mokēti ant mēnesio padotko po 50 centu del lietuwiszkos baznycios N. Jorko. Ap rinkome uz kasieriu Antana Szēmi, pas kuri sādējome pinigug, o aprinktas uz sekretoriu Wincas Zalnierajtis, ir buwomē padaria roda siusti i komiteta parwipjos tuos pinigug bet daugiau balsu buwo, kad tie pinigaj pasiliktu pas kasieriu, pakol pasidara didesnē suma, o kajp susirinks 50 dorēlu, taj bus iszrinkti 2 ar 3 wyrj, kurie turēs nuneszti tuos pinigug int banka ir nekam neisduoti nej wieno eento, pakol nebus tikras rejkaus del lietuwiszkos baznycios. Tajposgi paraszau, kurie prisiraszē ir sudējo pinigug po 1 dorēli pas kasieriu del parwipjos lietuwiszkos wardan s. Trajcēs o taj yra: Wincas Zalnierajtis, Adomas Matulewyczius, Antanas Szēmis, Antanas Zalnierajtis, Simanas Dilginis, Winas Martynajtis, Andrius Matulewyczius, Mikołas Szidlaucakas, Jonas Jankaucakas, Mikołas Walinczius, Petras Hojnokis, Juozas Walinczius ir Ignotas Oželis. Kožnas wienas isz musu prižada lūjkytiesi drucej prie tos draugystēs ir mokēti sawo padotka ant mēnesio po 50 centu. Tajposgi kožnas isz musu prižada duoti czēse rejkalingam del baznycios po kelis dorēlus, kiek galēs iszsitesēti, ir nekurie mus brolej prižada duot po kelis desētkus ant baznycios lietuwiszkos. Atsiszaukiame wardan Jēzaus Kristaus ir int jus mieli brolej, kurie gywenatē Amerikoje, stokime wisi int ta wienybe kajp tikri brolej ir sunus Lietuwos, ne nekinkiamē wienas kito ir procewokiame wisi isz wieno, tikraj nebjaurokiame wienas kito, taj su pamacze Diewo i trumpa czēsa pabudawosime baznycia ir pasirodysime, kad ir mēs ēsime katalikaj, o ne 'przekleci Litwini', kajp lenkaj ant mus sako, ka jau nesyki esu girdejas. Tiktaj mieli brolej neperlejskime szita czēsa downaj, o dēkime pinigug kiek galēdami, nēko neatsisznekēdami, nēs žinote, kad szneкта majszo nepripildysiamē. Sekretorius W. Zalnierajtis.

AUROPA.

Prancuzija. Paryžius 26 l. Czia nudegē kwartolas Battignolle, kur buwo daug pabirku tr darbawiecziu; pēnkioims uilyczioims nudegus ugnis tapē užgesyta.

Generolas de Courcy tajsosi užimti Azijoje prowincij Tanhoa, kuri stoja uz Tujeta, gundytoja anamytju.

Paryžiuje parlamente ejna ginczas apie paskole del rejkaus Madagaskare; wieni rejkalauja, kad Prancuzija sandoros kelu sutajkintu kupczyste su Hovajs, o kiti wēl stoja ant to, kad Prancuzijos tiesas apginti ginklu.

I Charleroi susirinko kongresas prieszininku cziepyjimo ant to buwo gautas pritarimas no garsiuju wyru: Herberto Spencerio, Haekelo ir Ludwiko Buechnerio.

Direktorej perkaso panamiszkiu nori gauti skoła po priedanga wyriausybes; bet minystras Brisson yra prieszingas.

Maskolija. Maksuos gubernatorius uždraudē pardawinēti ginklus žmonēms neturintiems pawelyjimo juos neszioti. Sunki kora yra paskirta tiems, kurie peržengs ta isakyma. Mataj, ka daro bajmē nihilistu!

Anglija. Londonas 25 l. Buwo mislyta, kad waldžej patekus i rankas konzerwatywu bus tuoju pradēta asztri už-

tubežinė polytika; bet ir toraj nekitoniszkajs rodosi kajp kad buwo Wygu partija su Gladstonu. Dabar bus nauji skyrinimaj i Parlamenta, ir wisi tikisi juos busiant tajp dagejs kajp dar nebuwo no 1836 metu. Kas lajmēs nežinē.

Princesē Beatrice isztekējo už princo Battenbergo; Anglija priskyrē jaj krajezio \$ 30,000 kožna meta. Argi taj n'yrager westi tajp bagota paczia!?

'Pall Mall gazette' raszo, kad subruzdimas labiausej tarp darbininku pasidhdinas priesz jos atidengtaja kupezyste Londone mergajtėmis del ju suwedžiojimo.

Rokundoje subankrutawusio Munstro banko Dubline yra atrasta daug apgawimu; wēdējas rokundu Farquharson pawogē 350.000 dor., už taj yra iszduotas paliepinas ji suimti; dabar jau bus wargu atkelti ta banka.

Wienas liberaliszkas sanaris parlamento ir buwias minystras, bene tik Ch. Dilke, insipajniojo i bjaurybe. Budamas naszlu jis parsigabeno paczia wieno žinomo Londone pono i sawo namus; ta žmonutē radusi jo namuose jau ir kita žmonute labaj užpykusi pasiskundē sawo wyruj, kurs nori apgarsinti ta atsitikima wisam swētuj. Kaltininkas daro ka galēdamas, kad ta bjauru atsitikima užtylētu.

Wokietija. Berlynas 27 l. Czia pasibajgē strejkas statytoju namu ant pelno darbininkams. Darbininkaj skundžias kad wyresnybē ējo i pagelba darbininkams, o paczta net pinigug užlajkiusi siustus isz Wokietijos del strejkuojancziu. Ir dabar kad darbininkaj norejo wiena sawo drauga mirusi musztynėje už wisu gera palajdoti iszkilmingaj palicija nepawelyjo.

Ejptas Aprikoje. Ejna garsas, kad Madi, priesz kuri Anglija tajp ilgaj wawajojo, susirgias 19 d. birželo ir i trezczia diena mirias; jo generolas Osmanas Digma atlajkias ir tikėjimiszkus mirtinius imonius.

Afganistanas Azijoje. Kad Emyruj Anglija sutejkē didi kryziu Zwajgzdēs Indijos jis liepē iszszauti 101 syki isz kanuolu ir mēstas Kabul buwo 3 wakarus apžiebtas.

Sucienuotos Walszijos Amerikoje. Gubernatorius Naujo Jorko Hill iszdawē apgarsinima, kad subatoje 8 d. rugpjuties, kada bus mirusysis U. S. Grantas palajdotas, butu szwentē del paguodojimo atminties to wyro. Jis mirē 24 d. liepos ant 8 adynos isz ryto. Tas krasztas apsidengē ludnybe prastojusi wieno isz sawo iszkilmingu wyru. Grantas pasikēlē i generola wajnoje žieminiu walsziju priesz pietines, ir gawias wadyste jis pasiliko pargalētoju; jis tuomi atwadawo no newalos ir baudžiawu daugybe swēto. Po to Grantas buwo du sykiu prezidentu Suwiēnuotu Walsziju, bet czia jis sawia sutepē daug wisatiniu piūingo pasisawindamas, ir wēlesniamē gywenime jis insibrido i apgawystes. Wienok jam mirus swietas apie jo blogus darbus užsimirszo ir szendien daugumas szneka tik apie jo drasuma ir iszminti; kajpo wajninkuj už walnybe tegul jam bus garbē, bet neszlowē jam tenka už taj, kad Grantas galējo ir del darbininku buwio pagerinimo daug gero padaryti, o nedarē, tik sawo kieszene grumdē wisatiniu pinigug. Nors jo darbaj del walnybēs buwo sawo czēse dideli, taj ir jo gywenimo klajdos ir ydos yra lygswarios jo geriems darbams.

Darbininkaj wisu Suw. Walsziju tariasi no 1 d. gegužēs 1886 m. daugiau nedirbti darbo kajp 8 adynas kožna diena; už ta czēsa turēs buti užmokama tiek pat kiek ir už 10 ar 12 adynu darbo dabar moka; per taj nors ant trumpo czēso bene pasigerins padėjimas darbininko toje žiamėje. Nors taj yra pagelba tik ant trumpo lajko, wienok ir mēs lietuwinkaj neturime atsilikti no kitu giminiu; ir musu kajpo darbininku rejkalaj yra tie patys. Tajgi wisi atminkiamē 1 diena gegužinio mēnesi 1886 metu.

Lenkaj gana ēmē krutēti su gazietomis; nesenej mēste Buffalo pradējo iszejti 'Ojczyzna' o N. Jorke yra ant pažadu 'Ameryka', O mēs lietuwinkaj ir ta wiena sawo 'Bals' ar istengsime kuomet padidinti?

Peczkuorej ir matrozaj ant Atlantinio Didžiamario sustrej kawo už numuszima algos 12 szilingu per mēnesi; sunku pasidarē gauti marininkus.

Mahanoy City 21 l. Lenku kuningas isz Szenandorio A. Lenarkewyczius pribuwo pas mus su sawo warszawiszka gwardija, kurie su didele iszkilme paradawojo po uleycias must pūsto. Po atlikimo tu procesiju tēwas Lenarkiewicz klebonas gwardijos ir lenku musu mēsto nuwedē wisa minia ant 'Pleasant Hill' ir pats atidarē piknika užgerdamas pirma stikla ant swejkatos gwardijos ir sawuju lenku, sykiu welydamas gero pasiwedimo ir linksmiu loszu jaunumenej. Sunkus yra perpratimas irnegalimaiszmislyti, jeju wienas pasiuntinys panēkina, uždraudžia ir wisiszka prakejkia tokias loszas, kurios duoda priežasti i užrustinima Diewo ir pragažszinima doros; prieszingaj kitas kuningēlis ukwatina, lajmina ir nēko blogo tame nepatirdamas užpraszo kožna wērnaj ant tokiu nekaltu loszu kaj yra czia paprasti piknikaj. Bet tankiausej atsitinka tokiose wietose prie miszku ir bruzgynu daug nekaltiesniu loszu kajp Kuomi gali wēryti, kad jau ir dwasiszkos asabos newienu kelu ejna: piningas jau daugumuj yra diewyste; tejsinguma jau parito szelmystos, piktumas ir tt.

Girdėjau, kad jau Szenandoryje rengiasi słowakaj lietu-

wininkus užgēdinti, nēs jau 19 d. szio mēnesio padējo susparini akmeni po sawo baznycia, kur ju kuningas K. Wolanskis unijotas atlajkē tam tinkanczias mūdas ir prasznekejo dar angliszka; i susirinkusius swetingenezcius apie lygybe tu dwieju baznyciu, kur pirma K. Lenarkiewicz per pawyda iskundē arkiwyskupuj Ryan, kad kuningas ženotas negali turēti wietos Amerikoje; o arkiwyskupas apskelbē prakejkima tu, kurie ju baznycia atlankytu; bet Rymas ta iszluosawo ir Wolanskis lygiu tapē Lenarkewycziuj. Matotē kas dedasi po tuo pacziu dangum...

Elengown netoli no Szenandorio 22 d. liepos angliniam fabrike užmuszo ant wietos wienu słowaka, kuris paliko paczia ir pora wajku; o kita pažejdē bene tik nosi nukirto. Priežastis buwo tokia: wereziant anglis ant tajp wadinamos platfornos wēžimas su anglimis nusiwertē ir pagawo nelajminga auka. J.

APGARSINIMAJ.

Priejginē wieta lietuwiszkuju draugycziu, krautuwē wyno, alaus ir likieriu, 2oj uleyczioje No 193 pas A. KOPTA, Naujame Jorke.

W. JABŁONSKIO

Lietuwiszkas Salunas czia rasi biljarda, atsigōrsi wynuczio, szalto aluczio ir užsi- rukyti gausi skanu cigarēli. 34 Hester street Naujame Jorke.

LIETUWININKAJ PAS LIETUWININKA!

Rasite szalto ir gero alaus skanus wyno ir likieriu mano salu- ne; turiu ir biljarda. Jonas Butkauckas 262 East Broadway. Naujas Jorkas.

PIJUSZAS PESIACKAS

tikras agentas Singers Co siuwimo maszinu. Lietuwinkaj noredami gauti maszinas tajp kriaucziszkas kajp ir del namu darbo, praszau, atsiszaukite ing mania, o wisados pigiau gausite. Gywenu: 68 Forsyth str. N. Y.

Redysteje Liet. Balso yra galima pirkti tas kningas:

- AUSZROS KALENDORIUS ANT 1885 METU --- 35. TEWYNAJNIU GIESME WYTURIO --- 15 c. AUSZRA ANT WISU METU --- \$ 2.00 AUSZROS KALENDORIUS ANT 1884 M. --- 25 c. OSZKABALU DAJNOS --- 25 c. LIETUWISZKAS SZIUPINYS 15 c. DRAZDAUSKO SWIETISZKOS IR SZWENTOS GIESMES --- 15 c MIOLOWAROS DAJNOS --- 25 c. KNINGOS TEJSYBIU --- 25 c. NERIO PAMOKSLAJ APIE GASPADORYSTE --- 25 c. Auszra už 1883 ir 84 po pusantro dorēlo.

Rēdytēs lietuwiszku laikraszeziu Prusuos ir latwiszku Lietuw-Latwioje ora mejlingaj užpraszomos i musu rēdyste atsiusti po wiena ekzemploriu sawo rasztu; tuomi bus mums lengwiau iszlajkyti dwasiszka wienybe su tēwyne.